ELTE-TÓFK
(tanító-nappali)

Ferenczy Károly: Hegyi beszéd
és
Pór Bertalan: Hegyi beszéd

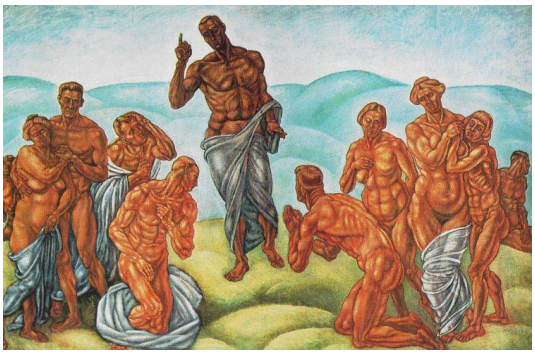

Című képének összehasonlítása

Készítette: Gy. D. II/3.a
2008.11.28.

Ferenczy Károly (1862-1917) - a nagybányai művésztelep tagja - 1896-ban festette a Hegyi beszéd című képét. A kép azt a Bibliában található történetet jeleníti meg, melyben Jézus a nagy sokaságot meglátva felmegy a hegyre és tanítani kezdi őket.

Ferenczy a nagybányai tájban, az ottani emberek körében helyezi el a történetet. Ezzel közelebb hozza Jézus tanítását az akkori emberhez. Kifejezi, hogy Jézus beszédei örökérvényűek, nem csak a 2000 évvel ezelőtti galileai emberekhez szólnak, hanem a mai emberekhez is, és azokhoz is, akik 1896-ban, a kép születésekor éltek. Nem csak a nagybányai tájjal és az ottani emberek arcával hangsúlyozza mindezeket, hanem azzal is, hogy az emberek öltözéke is azt a kort tükrözi, amelyben a festő élt. Azt hiszem, ha a művész ezt a képet úgy festette volna meg, ahogy ez igazából megtörtént (korhűen), tehát abban a környezetben, amelyben Jézus élt; kevesebb embernek jutna eszébe, hogy ez őt is érinti, de ha a képen magát, vagy hozzá hasonló embert lát jobban elgondolkozik, hogy talán Jézus tanításai neki is szólnak. Az ember szereti a maga „nyelvére" áttranszponálni a dolgokat. (Egyszer hallottam, hogy keresztény néger gyerekek néger, kínai gyerekek pedig húzott szemű sárga Jézust rajzoltak a jászolba.) Jézus hallgatóságában találhatunk a képen gyerekeket, felnőtteket: férfiakat és nőket, szegényebbeket és módosabbakat egyaránt. Krisztus hallgatása kortól, nemtől és vagyontól is független.

Egy alak van, aki „kilóg" a képből, a Jézus jobboldalán ülő páncélos figura. Nem tudom, hogy ez a páncél melyik korból való, de szerintem lehet ez az ember egy római katona is, talán az, amelyik Jézus halálakor (amikor a templom kettéhasadt és sötétség lett) azt mondta, ez valóban Isten fia volt. Vagy akár jelképezhet egy embert is, aki mindent megtesz azért, hogy ne hallja meg Jézus beszédeit, hogy elzárja magát tőle.

Érdemes megfigyelni Jézus kezét. Ölében tartja, felfelé mutató tenyérrel. Szelíden magyaráz, szeretettel, szereti a körülötte ülő embereket és a javukat akarja. Nem ordítja a fejünkre mérgesen, hogy milyen bűneink vannak. Pszichológiai kísérletek igazolják, hogy ha egy emberhez, úgy szólunk, hogy egyből bíráljuk, elítéljük, minősítjük és megmondjuk, hogy ezt is rosszul csináltad, meg azt is; akkor az az ember nem hallja meg, amit mondunk. Ezt hívják a közlés sorompójának. A tömegben az emberek arca szerintem tükrözi is, hogy elgondolkoznak a hallottakon. Vannak, akik még kételkednek, vannak lelkesebbek is, de mindenképp fontolóra veszik Jézus szavait; és előfordul olyan (ha a páncélos alakot olyan embernek vesszük, aki elzárja magát ettől), aki – akármilyen szeretettel szól is Jézus - valószínűleg már érkezése előtt elhatározta, hogy egy szót sem fog elhinni az egészből (de ez csak egy kis töredéke a tömegnek).

Mindez a jelenet a kép alsó harmadában található, a többi rész kitölti a gyönyörű nagybányai táj. A természet nagysága Isten dicsőségét is hirdetheti, hiszen Ő teremtette azt.

Pór Bertalan (1880-1964) 15 évvel később, 1911-ben festette az ő Hegyi beszéd című képét. Ez a kép minden tekintetben szöges ellentéte Ferenczy Károly képének.

Az emberek itt meztelenek, néhol egy-egy ronggyal takargatják magukat, de mindenkinek ugyanolyan rongya van. Így az emberekről nem lehet leolvasni semmiféle társadalmi hovatartozást, és a kort sem lehet megállapítani, amibe a festő helyezte a történetet. Csak általánosan az emberek vannak, akik majdnem ugyanolyanok.

Itt Jézus teljesen más, nem a szelíd szeretetteljes, békés Jézus, hanem az, aki ítélkezik az emberek felett és nagyon mérges. Testtartása is sugallja ezt: lábával fenyegetően kilép, jobb kezével felfelé mutat mutatóujját kinyújtva. Meg is van a hatása. A közönség retteg, kétségbe esik, van, aki könyörögni próbál - de nem úgy tűnik, hogy Jézusnak szándékában áll megkegyelmezni –, és van, aki inkább elfordul. Míg Ferenczy képéről a békesség süt, erről a képről csak a nyugtalanság, félelem. Ferenczy festményén mindenki kényelmesen ül, Jézus is (beleolvadva a tömegbe), itt pedig Jézus magasan kiemelkedik, a tömeg pedig görnyedten szenved. A sokaságban 2 párt is találunk, akik támogatják egymást a nagy félelemben: Egy férjet és feleségét és egy anyát a gyermekével. A képen az összes ember (köztük Jézusé is), izma ki van domborítva, minden létező izom megfeszült állapotban van, ezzel érzékeltetve a ténylegesen feszült helyzetet Jézus és a hallgatóság között, valamint az tükrözi a félem mértékét is, hiszen ha rettegünk minden izmunk megfeszül.

Nehéz elképzelni, hogy a két festmény ugyanazt a Jézust ábrázolja, mennyire ellentétesek a tulajdonságaik, és mennyire másfajta érzelmeket váltanak ki a tömegből!

Pór festményén a táj is le van általánosítva. Csak jelzésszerűek a dombok, hegyek, itt most nem tartja a festő fontosnak ezt kidolgozni. Furcsa is lenne mindez egy gyönyörű tájban, mert ellentmondásos lenne a szép természet, mint Isten műve, és Jézusnak (Isten fiának) a haragvó alakja.

A 2 festmény nem biztos, hogy a két festő Jézus-képét tükrözi, lehetnek ezek társadalomnak szóló művek, főleg a második, esetleg cinikus hangvételűek is. Mindenesetre a 2 kép jól tükrözi a kétféle irányt, ahogyan az emberek Jézust elképzelik, és a harmadik irányt, a páncélos embert, akinek mindegy, hogyan szól Jézus úgy sem fogadja be.
Ferenczy Károly: Hegyi beszéd (1896)

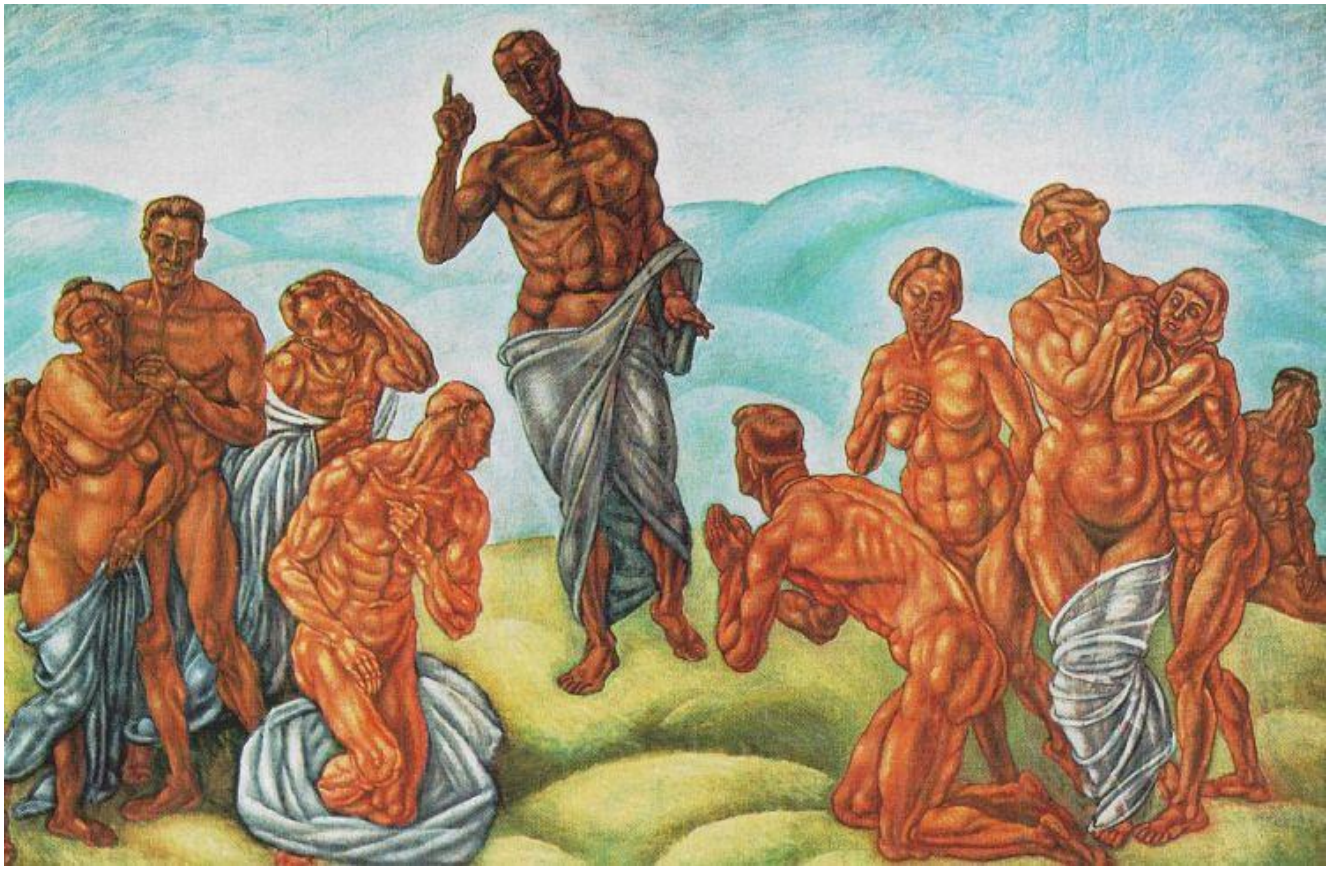

Pór Bertalan: Hegyi beszéd